

על התנועה הרוחנית והנפשית של השמיטה בזמננו לימוד בית מדרשי

1. ספר שמות פרק כ"ג י-י"א:

" וַשֵּׁשׁ שָׁנִים תִּזְרַע אֶת אֶרְצְךָ וְאָסַפְתָּ אֶת תְּבוּאָתָהּ. יֵאָ וְהִשְׁבִּיעַת תִּשְׁמַטְנָה וְנִטְשָׁתָה וְאָכְלוּ אֲבִינִי עִמָּךְ וְיִתְרָם תֹּאכַל חֵיט הַשָּׂדֶה כִּן תַּעֲשֶׂה לְכַרְמְךָ לְזִיתְךָ. יב שְׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשֶׂיךָ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשְׁבַּת לְמַעַן יָנוּחַ שׂוֹרְךָ וְחֲמֹרְךָ וַיִּנְפֹּשׂ בֵּן אֲמָתֶךָ וְהָגֵר. "

- מהי מטרת השמיטה המובהקת על פי הנאמר בתורה בספר שמות?
- מדוע מחוייב בעל השדה לנטוש את האדמה? האם לא ניתן לקיים את המצווה בצורה אחרת? מה ניתן ללמוד מכך על מצוות השמיטה?

2. המכילתא דרבי ישמעאל (משפטים פרשה כ')::

"דבר אחר,

והשביעית תשמטנה ונטשתה

מפני מה אמרה תורה, לא שיאכלו אותה עניים?

הרי אני מכניסה ומחלקה לעניים!

תלמוד לומר "והשביעית תשמטנה ונטשתה"

מגיד שפורץ בה פרצות,

אלא שגדרו חכמים מפני תיקון העולם"

- מה לומד המדרש מכפל הלשון "תשמטנה ונטשתה"? מהו הציווי המיוחד של שנת השמיטה מעבר למצוות צדקה?

מקורות ושאלות לדין

3. הרמב"ם, הלכות שמיטה ויובל פרק ד' הלכה כ"ד :

מצות עשה להשמיט כל מה שתוציא הארץ בשביעית שנאמר והשביעית "תשמטנה ונטשתה" וכל הנועל כרמו או סג שדהו בשביעית ביטל מצות עשה וכן אם אסף כל פירותיו לתוך ביתו אלא יפקיר הכל ויד הכל שוין בכל מקום שנאמר ואכלו אביוני עמך ... " (הלכות שמיטה ויובל, פרק ד הלכה כ"ד).

4. תנחומא בובר, ויקרא א' :

"זהו שאמר הכתוב "ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו" ...
רבי יצחק נפחא אמר : אילו שומרי שביעית, ולמה נקראו גבורי כח?
כיון שרואה שדהו מובקרת (מופקרת), ואילוונתיו מופקרין, והסיגין מופרצין
ורואה פירותיו נאכלין, וכובש יצרו ואינו מדבר, ושנו רבותנו : איזהו הגיבור
הכובש את יצרו".

- כיצד מסביר המדרש את מעמדם של שומרי השביעית? מה כל כך מיוחד בהם?
- מה היתרון הגדול של תנועת ההרפייה והשחרור?